

שיעור מלווה לזכרם של משפחת קוץ ז"ל

מטרות:

1. "כנפיים של בובה" מלאכת אומנות הקיר

לזכר והנצחת ליבנת קוץ ומשפחתה ז"ל

2. זיכרון וסמליות:

משמעות המושגים: כנפיים ובובה ומה ביניהם?

3. מאמצים לשיפור איכות הסביבה

גילוי ופתרונות יעילים בפסולת ופלסטיק

4. תעבירו הלאה

חלוקת תפקידים למען עתיד נקי יותר

כלים למנחה: טיפים להצלחת הפעילות

פעילות זו פותחה עבור תלמידי חטיבת הביניים, תיכון ובוגרים, וניתן להתאימה בקלות גם לקהל צעיר יותר המעוניין לקחת חלק בשינוי סביבתי והנצחה.

למען החיבור למלאכת האומנות ורוח העשייה המשותפת, אנו מתחילים באסוציאציות וזיכרונות אישיים של כל משתתפת ומשתתף וחיבורם לנושא, למלאכה ובסוף לאומנות שתיווצר.

חשוב לציין, כי מלאכת הפרויקט מתמקדת בראש ובראשונה בהנצחת זכרם של משפחת קוץ ז"ל, אך למען חיבור, רוח ומטרות הפרויקט, אנו מבקשים להכין את הקהל הצעיר להזדהות עם ערכי הזיכרון, חברות, יצירה ואמנות. לאחר מכן, אנו מחברים את שתי קצוות העשייה ומשלבים בין הרוח החדשה שנוצרת לעשייה של לבנת ומשפחתה ז"ל ומה סימלה עבור קהילות שלמות.

מהלך הפעילות:

חלק א' פתיחה

אסוציאציות למילים: "כנפיים" ו-"בובה"

במשימה הראשונה של הסדנה, נכתוב על שני בריסטולים או על לוח בכיתה את המילים "כנפיים" ו"בובה" ונבקש מהמשתתפים לרשום או להגיד מה מתעורר להם בראש כאשר חושבים על כל מילה מצמד המילים הללו.

*נקפיד על כך שהמילים יירשמו בשני מעגלים נפרדים כדי להדגיש את ההבדלים ביניהם. לדוגמה: "כנפיים": **ציפור, מטוס, לעוף, חופש, פרפר**

"בובה": **צעצוע, ברבי, בובה על חוטים, ילדות**

לאחר סיום המשימה, נבדוק אילו אסוציאציות עלו וכיצד באמצעותן ניתן לאפיין את "כנפיים" ואת "הבובה".

בנוסף למאפיינים שהתגלו, נוסיף:

כנפיים: ניתן לזהות בהם את הגפיים הקדמיות של העופות, המאפשרות להם לעוף. הכנפיים גם מתארות התקנים מלאכותיים מעשה ידי אדם, למשל בכלי טיס. התעופה המאפשרת חופשיות הפכה את הכנפיים לסמל לעצמאות ו להתפתחות, כמו במקרה של מתבגרים שמקבלים כנפיים ו יוצאים ל הגשמת חלומותיהם. ו אילו כנפיים, גם צד דמיוני פנטסטי בדמות מלאכים מכונפים או יצורים מיתולוגיים שונים בעלי כנפיים.

בובה: ייצוג פיזי מלאכותי של אדם או דמות, חיה או דמיונית. הבובה מזכירה לרוב את תקופת הילדות, תמימות ואידיאליות. היא נתפסת כייצוג אידיאלי וללא פגמים, כמו במקרה של בובת חרסין. ייצוג זה נקרא לעיתים גם "בובה על חוטים", המזכירה לנו אדם שמפעילים אותו, וכי אין לו דעה משל עצמו.

נחשוב יחד על איך המאפיינים הללו גם מסתיימים וגם מתחמקים זה מזה, ואיך הם יכולים להצביע על הסמליות של "כנפיים" ושל "בובה" ועל הקשר המיוחד שאנו מעוניינים לחבר באמצעות אמנות ומלאכה.

חלק ב' גוף הפעילות

חשיפה למלאכה והאומנות תוך שמירה על הסביבה

במסגרת הפעילות נתרגל חשיפה למלאכה ואמנות תוך שימור הסביבה.

בשלב הנוכחי, נציג את הפרויקט באמצעות צפייה בתמונות או בהקרנה על מסך.

הכנפיים, כפי שאנו רואים, מופיעות בגודל של אדם ועשויות חלקי צעצועים צבעונים מילדותנו המזכירים לנו שמחת ילדים בעודנו מתבגרים, ובעצם מסמלים ומאפשרים את המעוף מקן הציפור בה אנו נמצאים - חלקי הבובות והצעצועים הופכים לכנפיים.

הרעיון הנגלה לעינינו הינו שימוש חוזר

שאלות לדיון:

- מהו שימוש חוזר?
- מהו מחזור?
- מה חשיבותם לסביבה, ולנו?
- למה צריך אותו?

מתוך הדיון, נרחיב על הנושא:

בעידן המודרני, אנו משתמשים בכמויות עצומות של מוצרי פלסטיק אשר אינם מתכלים בתנאי סביבה רגילים, ולעתים אף מתגלים כרעילים ומזיקים. כך הפכה בעיית הפסולת הפלסטית לאחד מן האתגרים הסביבתיים הגדולים ביותר בעולם. שילוב קצב ייצור הפלסטיק הגובר, יחד עם זמן התכלותו הארוך מוביל לתוצאות הרסניות.

- זיהום אוויר גבוה
- פגיעה חמורה בקרקע ובמקורות מים
- נזק בלתי הפיך לחי ולצומח
- ובישראל?

ישראל מייצרת כ-1,000,000 טון של פסולת פלסטיק בשנה, ואילו רק כ-7% ממנה ממוחזרים. יתר ה-80% מפסולת הפלסטיק המיוצרת בישראל נשרפת או מוטמנת בקרקע, ובכך גורמת לנזקים רבים בבריאות הציבור ביניהם: מבוגרים, נשים בהריון וילדים. ואילו זיהומים סביבתיים כגון: זיהומי קרקעות, זיהומי מים תת קרקעיים ושחרור גזים רעילים לאוויר.

צעצועים מפלסטיק, ממוחזרים בקצב נמוך מאוד, ולרוב מטופלים כפסולת ולא מתבקשים מחדש, מה שמצביע על חוסר ביצועת הליכי מחזור נכונים. שימוש חוזר בפלסטיק יכול להיות חלק מפתרון לבעיית הפסולת הפלסטית.

באמצעות שימוש חוזר, ניתן להשתמש מחדש בחומרים פלסטיים ולאפשר להם להיקבע ולהיטמע מחדש בסביבה, מבלי לייצר מוצרי פלסטיק חדשים.

כך, לדוגמה, ניתן להשתמש בחלקי צעצועים עשויים פלסטיק ליצירת כנפיים, ובכך לקדם תהליכי מחזור מחד, ולחזור ליסודות מלאכת האומנות מאידך.

חלק ג'

מלאכת האומנות - לזכרם של משפחת קופ ז"ל

מי שיזמה את "כנפיים של בובה" הייתה ליבנת קופ ז"ל, יזמית ואשת חינוך ואומנות שביקשה להעניק כנפיים ומעוף לקהילה שלה בקיבוץ כפר עזה. כל זאת ע"י שימור הסביבה ועידוד הקהילה למחזור ושימוש חוזר. בשיתוף פעולה קהילתי, נאספו חלקי בובות וצעצועים שסיימו את תפקידם בחדרי הילדות, אשר מוחזרו לטובת כנפיים צבעוניות וגדולות שהעלו חיוך וכוח לכל מי שרצה לעוף, ולו רק באופן סימלי.

הערה למנחה:

בשלב זה, יש להציג תמונות של המשפחה ע"י מקרן או העברת תמונות

קיר מרכזי אחד ועליו כנפיים צבעוניות המורכבות חלקי צעצועים, נותר עומד ומהווה סמל לילדות מאושרת שחיה בקיבוץ כפר עזה לפני מעשי הטבח והזוועות בבוקר ה-7 באוקטובר 2023. בתום סיום הקרבות הקשים, התברר גדול הקרע והאסון בהם נגבו חייהם של 72 בנות ובני קיבוץ כפר עזה ביניהם: ליבנת קופ ז"ל יוצרת "כנפיים של בובה" אשר נרצחה יחד עם בן זוגה, אביב ושלוש ילדיהם רותם בת ה-18, יונתן בן ה-16, ויפתח בן ה-14, שנמצאו מחובקים ועטופים בממ"ד ביתם.

לזכרה של ליבנת קופ ומשפחתה ז"ל, נבנה כנפיים של בובה וננציח את פועלה למען אופטימיות, כוח ומעוף לכל אחד ואחת הזקוקים להם.

חלק ד' - סיכום והתגייסות לפרויקט

סיכום והתגייסות למלאכת האומנות "כנפיים של בובה"

בשלב זה נחלק תפקידים ונחשוב יחד על אופן ההתגייסות לפרויקט.

רצוי לחלק את המשתתפות והמשתתפים לצוותים שונים, כך שכולם ייקחו חלק בעשייה:

- פרסום הפרויקט
- איסוף חלקי צעצועים

- מיון לפי צבעים
- ציור הכנפיים וההדבקותם
- תיעוד שלבי הפרויקט
- צילום המשתתפות והמשתתפים עם הכנפיים